

5

GENDER
BƏRABƏRLİYİ

GENDER BƏRABƏRLİYİ: Bu nə üçün vacibdir?

Məqsəd nədən ibarətdir?

Gender bərabərliyinin təmin olunması, bütün qadın və qızların hüquq və imkanlarının genişləndirilməsi.

Bu nə üçün vacibdir?

Qadın və qızlar planetin əhalisinin yarısını təşkil etdiyi üçün onun potensialının da yarısını təşkil edir. Lakin sosial inkişafda durğunluq yaradan gender bərabərsizliyi hələ də mövcuddur.

2013-cü ilin məlumatlarına əsasən artıq 143 ölkənin konstitusiyasında gender bərabərliyinin təminatına zəmanət verilib, lakin 52 ölkə hələ bu addımı atmalıdır.

Gender bərabərliyi təmin olunmasa nə baş verə bilər?

Qızlar doğulandan dərhal sonra və bütün həyatları boyu bərabərsizliyin müxtəlif formaları ilə qarşılaşır.

Əmək
bazarında
qadınlar
kişilərdən
orta
hesabla 24
faiz az
qazanır.

Bəzi ölkələrdə qızların səhiyyəyə çıxış və yetərinə qidalanma imkanı olmur. Bu isə öz növbəsində ölüm sayının artmasına səbəb olur.

Qızlar böyüdükcə bərabərsizlik də artır. Erkən nikaha qızlar oğlanlardan daha çox məcbur edilir. Bütün dünyada il ərzində 15 milyon 18 yaşına çatmamış qız, yəni orta hesabla hər gün 37 000, arə verilir.

Erkən nikah təhsilə də mənfi təsir göstərir. İnkişafda olan regionların üçdə bir hissəsi ibtidai təhsil sahəsində gender bərabərliyi əldə etməyib.

Okeaniya, Qərbi Asiya, Saharadan cənuba doğru yerləşən Afrika ölkələrində qızlar ibtidai və orta təhsil almaq üçün problemlərlə üzləşirlər.

Gender bərabərsizliyi qadınların həyatına necə təsir edir?

Təhsil məhdudiyəti peşə hazırlığında çətinliklər yaradır və gənc qadınların əmək bazarına çıxışını əngəlləyir.

Qadın və qızların hüquq və imkanlarının genişləndirilməsi iqtisadi artım və sosial inkişafda vacib rol oynayır. Qadınların əmək prosesinə tam cəlb olunması bir çox ölkələrdə artım tempini 10 faizədək artırır.

Gender bərabərliyi ilə bağlı başqa çətinliklər mövcuddurmu?

Bəli, bütün dünyada 35 faiz qadın fiziki və cinsi zorakılığa məruz qalır.

Qiymətləndirməyə əsasən Afrika və Yaxın Şərqi 29 ölkəsində qadın və qızların səhhətində ciddi problemlər yaranan cərrahi əməliyyatlar keçirilir ki, bu QİÇS kimi bir sıra infeksiyaların xəstəlikləri, hamiləlik və doğuş zamanı çətinlik, sonsuzluq və hətta ölümlə nəticələnə bilər. 133 milyon qadın belə müdaxilənin nəticələrindən əziyyət çəkir.

Nə üçün gender bərabərliyi mənim üçün önəmlidir?

Hansı ölkədə yaşamağınızdan asılı olmayaraq gender bərabərliyi insanların əsas hüququdur. Gender bərabərliyinə dəstək sağlam cəmiyyətin bütün aspektlərində yoxsulluğu aradan qaldırmaqdan başlayaraq qız və oğlanların sağlamlığını, təhsilini, mühafizəsini və rifahını yüksəltməkdə aparıcı rol oynayır.

Qızlar üçün təhsil proqramlarına maddi vəsaitlərin qoyulması və nikah yaşının artırılması çəkilmiş xərclərdən beş dəfə artıq gəlir gətirir.

Biz nə edə bilərik?

Qızlar təhsil almaya davam edərək sinif yoldaşlarının hüquq və imkanlarını genişləndirməklə onları da bu fəaliyyətə cəlb edə bilərik.

Həmçinin reproduktiv sağlamlıq xidmətlərinə çıxış hüququ uğrunda mübarizəyə təhrik edə bilər.

Qadınlar qeyri-bərabərlik yaradan düşüncələrə və gizli önmühakimələrə və gizli assosiasiyalara qarşı mübarizə apara bilər.

Kişi və oğlanlar sağlam və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan münasibətlər naminə gender bərabərliyinin əldə olunması işində qadın və qızlara dəstək ola bilər.

Qadınların sağlamlığına mənfi təsir göstərən cərrahi əməliyyatlar, onların bütün potensialından istifadəni məhdudlaşdıran bir sıra ənənəvi təcrübələrə qarşı mübarizə aparan hökumət kampaniyalarına sponsorluq etmək olar.

Məqsəd 5 və digər məqsədlər haqqında daha ətraflı məlumat üçün:

<http://www.un.org/sustainabledevelopment>

DAYANIQLI İNKİŞAF MƏQSƏDLƏRİ

DÜNYAMIZI DƏYİŞMƏK ÜÇÜN 17 MƏQSƏD